

Posudek oponenta
na diplomovou práci **Bc. Ivany Rajske**

na téma

Náklady na dlouhodobou péči o lidi s duševním a mentálním postižením

Autorka zvolila pro svoji diplomovou práci velmi zajímavé téma. Kalkulace služeb je sama o sobě poměrně specifickou záležitostí, zejména jde-li o služby zdravotnické, které jsou předmětem práce. Dostupná literatura se zaměřuje především na oblast výroby hmotných produktů, u služeb může být problémem jak samotná definice kalkulační jednice, tak i vztahování nákladů k této jednici.

Textová část práce je přehledně rozdělena do čtyř kapitol, úvodu a závěru. Větší část textové části věnuje autorka popisu problematiky poskytování dlouhodobé péče (klasifikace služeb v oblasti zdravotnictví, klasifikace diagnóz v oblasti duševního onemocnění, popis kategorií poskytovatelů služeb). Kapitoly 2-4 tak umožňují orientaci v problematice i pro čtenáře, který v oblasti psychiatrické péče neměl hluboké znalosti. Autorka vychází z existujících statistických údajů a zaměřuje se na dvě konkrétní zařízení – občanské sdružení Ledovec v Plzni, poskytující mj. službu chráněného bydlení, a psychiatrickou léčebnu Petrohrad v Ústeckém kraji, poskytující mj. psychiatrickou lůžkovou péči. Práce je doplněna řadou přehledů a tabulek. Teoretický úvod k problematice nákladů a jejich analýzy autorka nezařazuje a odkazuje na použitou literaturu (vzhledem k tomu, že byla zpracovávána problematika spíše netypická, domnívám se, že alespoň stručně zahrnut být měl).

V páté kapitole textové části, která je jádrem diplomové práce, popisuje autorka způsob analýzy, který zvolila, a na základě zvoleného modelu srovnává nákladovost dlouhodobé péče v obou zvolených zařízeních. V obou zařízeních vybírá srovnatelné kategorie pacientů. V obou případech však péče o tyto pacienty tvoří jen část aktivit zařízení. Autorka analyzuje náklady obou zařízení, člení je na přímé a nepřímé ve vztahu ke sledované aktivitě (v oblasti kalkulace služeb má i to svá úskalí). U o. s. Ledovec porovnává dosud používanou metodu (kombinace kalkulace dělením a přírůžkové pro stanovené skupiny nákladů označovaných v organizaci jako „fondy“), kterou označuje jako N0, se třemi alternativními metodami, které sama navrhuje (označených jako N1-N3). V nich navrhuje další možné způsoby přiřazení nepřímých nákladů i zohlednění nákladů nezařazených v původním modelu. U zařízení Petrohrad vychází autorka z existující klasifikace nákladů podle kategorií pacientů (s odhadem podílu pacientů před odchodem z léčebny - kat. 0) a zaměřuje se na pacienty kategorií 1 a 2, stupeň závislosti I. U zařízení Petrohrad byla použita pro variabilní náklady metoda ekvivalentních jednotek.

Autorka podrobuje analýze i výnosy středisek. Výnosem zařízení jsou úhrady od klientů (s předem definovaným rozsahem služeb a stanovenou maximální výší), úhrady z veřejného zdravotního pojištění tam, kde jde o psychiatrickou péči lékaře (záleží na kvalifikaci lékaře a na bodovém ohodnocení příslušného úkonu), regulační poplatky (za ambulantní vyšetření nebo za pobyt v lůžkovém zařízení) placené pacienty, dotace a dary. Zastoupení těchto typů zdrojů se v obou zařízeních výrazně liší. Výnosy u o. s. Ledovec přiřazuje k výkonům obdobným způsobem jako náklady (takže dochází i k třem variantám přiřazení výnosů označených jako V1-V3).

Za kalkulační jednici byl zvolen jeden lůžkoden/klientoden. Zvažuje možnost plného a 75% obsazení. Náklady a výnosy jsou analyzovány pomocí CVP analýzy. Náklady jsou pro

tento účel překlasifikovány na fixní a variabilní. U zařízení Ledovec jsou pro CVP analýzu použity varianty N0 a N3. Náklady na jeden lůžkoden vyhodnocuje výhodněji u chráněného bydlení, což bylo předvídatelné, neboť jde o odlišný typ péče. Model pro výpočet v MS Excel je součástí CD přiloženého k práci a je funkční.

Jako příloha práce jsou označeny seznamy úkonů pro posouzení soběstačnosti pacientů. Daleko důležitějšími (i když jako přílohy označeny nejsou) se jeví materiály resortu zdravotnictví a výroční zprávy obou zařízení, které autorka použila ve své práci. Tyto materiály jsou uloženy i na přiloženém CD v sekci Literatura, což výrazně zlepšuje orientaci čtenáře textu (na tuto skutečnost mohl být v práci odkaz).

Po formální stránce je vlastní práce vyhotovena pečlivě. Zvolený typ i velikost písma jsou pro tento typ práce vhodné. Přehledností práce by přispělo lepší grafické odlišení záhlaví (menší písmo, podtržení) a nadpisů tabulek. Tabulky a grafy vhodně doplňují práci. Je otázkou, zda by nebylo vhodnější vložené tabulky a popisky grafů přeformátovat na stejný typ písma, kterým je psán text práce (Times New Roman). Použitou literaturou jsou především materiály resortu zdravotnictví a související právní normy, publikací autorka uvádí jen pět, žádná z nich není vysloveně zaměřena na nákladovou analýzu.

Vzhledem k tomu, že jsem neměla přístup k výsledkům kontroly v systému Theses.cz, nemohla jsem posoudit shodu této diplomové práce s jinými zdroji.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě s klasifikací „velmi dobře“.

Otázky k obhajobě:

1. Jsou všechny položky přímých nákladů skutečně vztaženy k ročnímu období (např. položky „vybavení bydlení“ a „drobný hmotný majetek“ v tab. 5.3 za situace, kdy jeden ze čtyř bytů byl v předmětném roce teprve zařizován)? Byla (v případě, že ano, jak) zohledněna doba používání jejích komponent? Je tato položka adekvátně zastoupena i v PL Petrohrad?
2. Jedná se v případě obou zařízení skutečně o srovnatelné kategorie pacientů? Pokud ano, doporučovala byste více využívat formu chráněného bydlení? Co případně brání dalšímu rozvoji této formy péče?

Plzeň 14. srpna 2012

Mgr. ing. Dana Bárková, Ph.D.